

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Moralske Tanker (DK)

Citation: Holberg, Ludvig: "Moralske Tanker", i Holberg, Ludvig: *Moralske Tanker*, udg. af F.J.Billeskov Jansen ; Jørgen Hunosøe , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 395. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg13val-shoot-idm139659561212128/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Moralske Tanker

- 5430). Forklaringen af 1. linie er muligvis den, at fedme, som tegn på velnærthed og velmagt, ikke opnås ved at stoppe hvad som helst i munden.
- 43 *Invidiam* (...): Bøger forskaffer den levende had og ikke hæder. Den ære som efter døden vises asken kommer for sent. Hvorfor jeg da studerer, spørger du. Årsagen til min studeren findes i selve studierne. Jeg studerer for at studere. – *Elderköppen* (...) til intet: nemlig ved sit spind. – *Bedendes-Kiæde* (...) et *Brytspænd*: eksempler på tidens populære opbyggelseskrifter. *Brytspænd*: dvs. -spænde, -smykke. – *besværg*: besvære. – *U-lejligheder*: se n.t.s. 25. – *Historier*: historie, historisk litteratur. – *Dag-Registere*: dagbøger.
- 44 *Postiller*: prædikensamlinger. – *Adam og Eva* (...) *Dorothea*: populære gejstlige skuespil. Se *Ep.* 226. – *Doctor Faustus*: fandtes både som skuespil og folkeroman. Se *Ep.* 240. – *Axel Thorsens Historie: Axel Tordsen og skam Valborg*: folkelig vise, som H. har kendt som skillingstryk. – *Phoenixbergs avis Dend Forkeerte Mercurius* (1726-1728) med adskillige hentydninger til H.'s skrifter. – *Fabel om Muldvarpen*: fortælles i H.'s *Moralske Fabler*, nr. 11. – *Skandskrift*: smædeskrift.
- 45 *particularisere*: sigte på enkeltpersoner. – *Ferle(n)*: prygleredskab bestående af en træstok med en rund klump el. lille plade i den ene ende og beregnet til slag i den flade hånd. – *Dryden*, John (1631-1700): eng. forfatter og satiriker. – *Pope*, Aleksander (1688-1744): eng. forfatter. – *nodum in Scirpo* (quærere): lat. søge knude på et siv, dvs. søge vanskeligheder, gøre sig bekymringer, hvor der ingen anledning er dertil. – *Poeten*: Juvenal 7,70: Så ville slangerne falde af [furiens] hår. – *Cabbalister*: personer, der beskæftiger sig med Kabbala, de gl. jødiske overleveringer; senere betegnelse for tilhængere af en jødisk mystisk-teosofisk lære. – *arbitraire*: vilkårlige. – *de underjordiske Folk* (...): jf. indbyggerne i byen Bracmat i *Niels Klim* kap. 9. – *incommode Censores*: plagsomme, besværlige kritikere. – *supprimere*: undertrykke.
- 46 *Furatur* (...): Aristo stjæler, bedrager, drikker og horer, og samtidig anvender han bestemte tider til bøn. – *stridige*: indbyrdes modstridende. – *Creature*: skabninger. – *intermittent Feber*: periodisk feber, tertian- eller kvartanfeber, jf. n.t.s. 249. – *Devotion*: fromhed. – *Febricitant*: feberpatient. – *Simulation*: forstillelse. – *alternerer*: veksler.
- 47 *Ordspøget*: Peder Syv I s. 49: Onde bønner gelde ikke. Hunde bøn får ikke til Himmels (DGO 997). – *Hunde-Bønner*: uoprigtige bønner. – *Bias* (ca. 570 f.Kr.): en af Grækenlands Syv Vise. – *hos Terentium*: frit efter Terentius' komedie *Adelphoe* 704-705. – *Ludvig XI* (1423-1483): fr. konge. – *den Franske Poet*: Boileau, *Sat.* 9, 163-164 (det er en mand af ære og dyb fromhed, som vil skænke Gud det han fratager verden). – *Regularitet*: regelmæssighed.
- 48 *Liquidationer*: afregninger. – *Pagina*: side. – *in mente*: lat. i tankerne.
- 49 *Vincitur* (...): En kætter betvinges med ord, en fanatiker med (lægende) urter, men en ugudelig ved pisk alene. – *toe*: vaske. – *Erindringer*: pålæg.